

Presenting native model for the development of the country's banking industry: qualitative analysis based on grounded theorizing

Fazlullah Hadizadeh¹, Fazel Mohammadi Nodeh², Mojtaba Afsharian³

Received: 22/07/2023

Accepted: 15/02/2024

Extended Abstract

Introduction

The growing significance of the financial services sector underscores the need for examining the business models within this critical economic domain. Financial services are created through interactions between suppliers and consumers and the network of activities involving numerous stakeholders (Bocken *et al.*, 2013). Commercial banks, as a key component of the service industry, play a pivotal role in the allocation of financial resources for economic activities. This role not only contributes to immediate growth but also influences the sustainable financing necessary for a nation's future economic stability (Alexander, 2014). While the direct impact of banking operations on society may seem limited, their indirect effects on economic development are profound. Through the effective distribution of capital, banks foster innovation, support entrepreneurship and facilitate the efficient functioning of markets. In turn, this promotes broader social welfare and ensures long-term financial stability. Given the evolving nature of global financial systems and the increasing complexities within financial markets, understanding and optimizing the business models of commercial banks is vital for fostering sustainable economic development and ensuring equitable access to financial services. This paper explores the importance of these business models in the contemporary financial landscape and their implications for both current economic dynamics and future growth trajectories.

1. Department of Management, Rasht Branch, Islamic Azad University, Rasht, Iran.

2. Department of Management, Lahijan Branch, Islamic Azad University, Lahijan, Iran. (Corresponding Author).
mnfazel2@liau.ac.ir

3. Department of Management, Rasht Branch, Islamic Azad University, Rasht, Iran.

How to cite this paper: Hadizadeh, F., Fazel Mohammadi, M., & Afsharian, M. (2024). Presenting native model for the development of the country's banking industry: qualitative analysis based on grounded theorizing. *Advances in Finance and Investment*, 5(4), 37-58. [In Persian]

Literature Review

Since the 1980s, the field of economics had increasingly shifted focus away from banking crises and their subsequent impact on economic recessions. This temporary neglect was disrupted by the 2008 global financial crisis, which brought the consequences of banking crises, the development of the banking industry and their broader economic ramifications back into sharp focus (Kenny *et al.*, 2021). The 2008 crisis revealed significant vulnerabilities in financial markets, which prompted a major reconsideration of regulatory frameworks, with renewed emphasis on strengthening oversight mechanisms. One key issue that emerged was the size of banks and their systemic importance, which highlighted the potential risks posed by large, interconnected financial institutions. In the post-crisis period, regulatory bodies, including the Basel Committee (2013), introduced new rules designed to address these concerns, with a particular focus on classifying banks according to their systemic importance. This regulatory shift aimed at ensuring greater stability within the banking sector, reducing the likelihood of future financial crises and promoting a more resilient global financial system. As the financial landscape evolved, so too did the approaches to bank regulation, ensuring that these institutions could withstand potential shocks and avoid contributing to systemic instability.

Research Methodology

This paper aims to present a native model for the development of the country's banking industry, drawing upon expert opinions from industry professionals to offer practical guidelines for the banking system. Consequently, this research is classified as applied research. On the other hand, the paper contributes to knowledge enhancement by introducing a localized model tailored to the country's banking environment, examining the causal, contextual and other relevant factors influencing its development. The study emphasizes the need to adapt international banking models to fit local conditions, recognizing that a one-size-fits-all approach may not yield optimal results. By offering a comprehensive analysis of existing challenges and opportunities within the Iranian banking system, the paper provides a framework for improving the sector's performance and fostering sustainable growth. Through expert insights and a contextual understanding of the national economic environment, this research seeks to create an actionable model that addresses the unique needs of the local banking industry.

Results

In the systematic approach to grounded theory, three main stages of coding are employed (Creswell and Clark, 2017). The first stage, open coding, involves the examination and comparison of events, actions and interactions to identify similarities and differences. Concepts are then labeled and categorized based on these observations, providing an initial framework for analysis. The second stage,

axial coding, aims to refine these categories by exploring the relationships between them. Here, the focus shifts to linking the identified categories and subcategories, which helps to generate a deeper understanding of the underlying processes and patterns in the data. Finally, selective coding involves the integration and refinement of the categories developed in the previous stages. This phase seeks to construct a coherent narrative or theoretical framework by identifying core categories that explain the central phenomena, allowing for the development of a grounded theory that is both grounded in data and comprehensive in scope. Through these systematic coding processes, grounded theory provides a robust framework for generating theory from qualitative data, ensuring both rigor and flexibility in the research process.

Discussion and Conclusion

During the global financial crisis, numerous banks faced collapse, leading to significant losses and escalating public debt across many economies. The cost of these failures highlighted the urgent need for a robust framework to identify and predict operational risks and vulnerabilities in the banking sector. Consequently, the development of a tailored model for risk assessment became imperative.

In the present day, banks serve as one of the key drivers of economic activity in any country, facilitating capital flow, investments and credit expansion. Their stability is crucial not only for the financial system but also for broader economic health. Despite advancements in risk management and financial regulation, the complexity and interconnectedness of financial markets continue to pose challenges. This study underscores the necessity of integrating local context and banking practices into risk management models to enhance their predictive power and relevance in the face of ever-evolving global economic conditions.

Our research contributes to the ongoing discourse by proposing a comprehensive risk prediction model based on local banking practices, which can help in mitigating financial risks and bolstering economic resilience. This model has the potential to offer valuable insights for policymakers and banking institutions seeking to better understand and navigate the challenges posed by both global financial crises and local economic conditions.

Conflict of Interest

The authors of this article declared no conflict of interest regarding the authorship or publication of this article.

Keywords: Banking Industry, Grounded Theory, Indigenous Model.

JEL Classification: E50, C5, D21.

پیشرفت‌های مالی و سرمایه‌گذاری

سال پنجم، زمستان ۱۴۰۳ - شماره ۴

صفحات ۵۸-۳۷

نوع مقاله: پژوهشی

ارائه الگوی بومی توسعه صنعت بانکداری کشور: تحلیل کیفی مبتنی بر نظریه پردازی داده‌بنیاد

فضل‌الله هادی‌زاده^۱، فاضل محمدی‌نوده^۲، مجتبی افشاریان^۳

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۲/۱۱/۲۶

تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۰۴/۳۱

چکیده

هدف: هدف اصلی از این پژوهش مشخص نمودن ویژگی‌های صنعت بانکداری است تا بتوان با لحاظ شرایط بازارهای موازی و متغیرهای کلان اقتصادی، توسعه صنعت بانکداری کشور را مدل‌سازی نمود.

روش‌شناسی پژوهش: این پژوهش به‌صورت کیفی و با تکنیک داده‌بنیاد اجرا شده و داده‌ها از طریق مصاحبه نیمه‌ساختاریافته جمع‌آوری گردید. در این راستا، هشت مصاحبه با خبرگان و مدیران در حوزه بانکداری و علوم مالی باتوجه به موضوع پژوهش انجام شده و سپس بر اساس رویکرد نظام‌مند نظریه‌ای اشتراوس و کوربین (Strauss and Corbin, 2008) در سه فاز اصلی کدگذاری باز، کدگذاری محوری و کدگذاری انتخابی، الگوی بومی توسعه صنعت بانکداری کشور ارائه گردید.

یافته‌ها: نتایج حاصل از کدگذاری مصاحبه‌ها، نشان می‌دهد توسعه صنعت بانکداری شامل سه مؤلفه اصلی ثبات نظام بانکداری، بانکداری نوین و بانکداری جامع می‌باشد. عوامل علی عمده‌تاً در دو گروه عوامل داخلی و عوامل خارجی جای می‌گیرد. عوامل داخلی عموماً بر ریسک‌ها، مسائل ساختاری، بانکداری دیجیتال و ارزش پول ملی تأکید دارد. درحالی‌که عوامل خارجی بر تعامل با بانک‌های خارجی (تحریم‌ها و اصلاح سیاست‌های بین‌المللی) اشاره دارد.

اصالت / ارزش افزوده علمی: به استناد یافته‌های پژوهش حاضر، فعالان صنعت بانکداری، عوامل برشمرده شده در این پژوهش که از نظر خبرگان و فعالین صنعت بانکداری بر توسعه صنعت بانکداری کشور تأثیرگذار هستند را موردتوجه قرار دهند.

کلیدواژه‌ها: الگوی بومی، صنعت بانکداری، نظریه داده‌بنیاد.

طبقه‌بندی موضوعی: E50, C5, D21.

۱. گروه مدیریت، واحد رشت، دانشگاه آزاد اسلامی، رشت، ایران.

۲. گروه مدیریت، واحد لاهیجان، دانشگاه آزاد اسلامی، لاهیجان، ایران. (نویسنده مسئول). mnfazel2@liau.ac.ir

۳. گروه مدیریت، واحد رشت، دانشگاه آزاد اسلامی، رشت، ایران.

استناد: هادی‌زاده، فضل‌الله؛ محمدی‌نوده، فاضل؛ افشاریان، مجتبی. (۱۴۰۳). ارائه الگوی بومی توسعه صنعت بانکداری کشور: تحلیل کیفی مبتنی بر نظریه پردازی داده‌بنیاد. *پیشرفت‌های مالی و سرمایه‌گذاری*، ۵(۴)، ۳۷-۵۸.

۱- مقدمه

اهمیت فزاینده بخش خدمات مالی نشان‌دهنده ضرورت بررسی مدل‌های تجاری این بخش اقتصادی است. خدمات مالی توسط تأمین‌کننده‌ها و مشتریان و نیز توسط شبکه فعالیت‌هایی که شامل تعداد زیادی از ذی‌نفعان است ایجاد می‌شود (Bocken et al., 2013). بانک‌های تجاری، به‌عنوان صنعت خدمات، نقش تعیین‌کننده‌ای در تخصیص منابع مالی برای فعالیت‌های اقتصادی دارند که نه تنها متضمن رشد امروز، بلکه در تأمین مالی پایدار برای آینده اقتصادی کشور تأثیرگذار می‌باشند (Alexander, 2014). ممکن است تأثیر مستقیم عملیات بانکی در جامعه کم باشد؛ اما تأثیرات غیرمستقیم آن زیاد است. استفاده از قدرت بانک‌ها برای رفع نیازهای جامعه از طریق فناوری پایدار در مدل تجارت، یک فرصت محسوب می‌شود (Yip and Bocken, 2018).

در سال‌های اخیر نهاد ناظر و پژوهشکده پولی و بانکی بانک مرکزی اقدام به طراحی مدل‌های آماری و تحلیلی برای پیش‌بینی سلامت مالی بانک‌ها کردند؛ اما از لحاظ قانونی هنوز الزامات نهادی این پژوهش‌ها به‌منظور پیاده‌سازی در مؤسسات مالی کشور تبیین نشده‌اند. فقدان یک سیستم مناسب پایش سلامت مالی بانک‌های کشور موجب نوسانات شدید رتبه سلامت مالی بانک‌های کشور و در نهایت کاهش رفاه ذی‌نفعان آن‌ها شامل تسهیلات‌گیرندگان، سهامداران و سپرده‌گذاران گردید. وجود یک سیستم نظارتی و پایش مالی که قابلیت تأثیرپذیری از شوک‌های بیرونی و کمی‌کردن آن‌ها را داشته باشد، برای پایش وضعیت و بهبود اقتصاد کشور الزامی است. در این سیستم باید به اطلاعات گذشته، پیش‌بینی وضعیت آتی و بهبود وضعیت سلامت مالی بانک‌ها توجه شود (He et al., 2019). مدل‌های بومی ارزش قابل‌توجهی برای سیاست‌گذاران بازارها دارد و به آن‌ها اجازه شناسایی تهدیدها و آسیب‌پذیری‌های اقتصادی و اقدامات پیشگیرانه برای کاهش خطرات بحران‌های مالی را می‌دهد. چالش طراحی مدل بومی مؤثر، زمانی افزایش یافت که مدل‌های پیش از سال ۲۰۰۸ نتوانستند شدت و گستره بین‌المللی این بحران جهانی را پیش‌بینی کنند (Camilleri et al., 2019).

در کشور ایران، سپرده‌گذاران به سپرده‌گذاری بانکی و ابزارهای مالی موجود در بازار پول نظیر اوراق مشارکت و صندوق‌های سرمایه‌گذاری و... متکی هستند. وضعیت بنگاه‌های تولیدی در اقتصاد واقعی نیز وابسته به چگونگی پرداخت‌های شبکه بانکی می‌باشد. سیستم بانکی در اقتصاد ایران مهم‌ترین مجاری ارتباطی میان عرضه و تقاضای منابع پولی می‌باشد به‌گونه‌ای که هر گونه نقصان و ناکارآمدی عملکرد آن، زمینه بروز اخلال در سایر بخش‌ها و ایجاد شوک‌های گوناگون را فراهم می‌سازد. در واقع سیستم بانکی دو عملکرد مهم اقتصادی را به عهده دارد: نخست خلق پول و اداره سازوکار پرداخت‌ها و دوم مسئولیت به‌هم‌رساندن سرمایه‌گذاران و پس‌اندازکنندگان؛ لذا می‌توان نتیجه گرفت که تصمیمات

سرمایه‌گذاران بنگاه‌های دولتی و خصوصی و تصمیمات مصرفی خانوارها به فعالیت سیستم بانکی کشور ارتباط نزدیکی دارد (Mohebbi et al., 2017). سطح پس‌انداز یک جامعه در فرآیند رشد و توسعه اقتصادی اهمیت ویژه‌ای دارد و می‌تواند در بلندمدت زمینه‌ساز توسعه ظرفیت‌های تولیدی یک اقتصاد باشد؛ زیرا پس‌انداز از اصلی‌ترین منابع تأمین سرمایه‌گذاری است (Khan and Sattar, 2014)؛ بنابراین هر اقتصاد پویایی برای تداوم رشد و توسعه خود نیاز به جریان دائمی سرمایه‌گذاری دارد و برای سرمایه‌گذاری در اقتصاد، پس‌انداز لازم است (Roy, 2003).

این پژوهش با روش داده‌بنیاد^۱ انجام می‌شود. در گذشته پژوهشی با پارادایم داده‌بنیاد انجام نگردید و صرفاً بر اساس مدل‌های کمی صورت گرفت. در مطالعه حاضر روابط میان مقوله‌ها و عوامل، بر پایه رویکردهای تفسیری و طبیعت‌گرایانه صورت می‌گیرد تا از این رهگذر ویژگی‌های خاص جامعه آماری به لحاظ قلمرو مکانی و زمانی موردنظر قرار گیرد و در نهایت الگوی بومی ارائه گردد. باتوجه به جستجوی‌های انجام‌شده در منابع معتبر داخلی و خارجی، موضوع حاضر برای بار اول انجام می‌گیرد؛ لذا مبانی نظری قوی اندکی وجود دارد؛ بنابراین از نظریه داده‌بنیاد در انتخاب متغیرها استفاده خواهد شد تا به شکاف نظریه موجود و غنی‌بخشیدن به ادبیات موضوع کمک شود.

مسئله اصلی مقاله حاضر این است که شبکه بانکی کشور در سال‌های اخیر با روند کاهشی در رشد سپرده و تغییر سبد سپرده بانک‌ها از سپرده مدت‌دار به سپرده فرار بوده؛ این موضوع بانک‌ها را با کاهش منابع مواجه ساخته که برای جبران کمبود منابع، مجبور به استقراض از بانک مرکزی شدند؛ همچنین افزایش شدید بدهی به بانک مرکزی، بیانگر وضعیت نامساعد بانک‌های کشور از منظر ریسک نقدینگی و منابع می‌باشد (Ahmadyan, 2016). این در حالی است که بازدهی بازارهای موازی همانند بازار سهام، بازار ارز، بازار طلا، بازار مسکن و بازار کالا و خدمات بادوام، تأثیر زیادی بر رفتار سپرده‌گذاران می‌گذارد؛ لذا هدف اصلی از مطالعه حاضر، مشخص نمودن ویژگی‌های صنعت بانکداری است تا بتوان با لحاظ شرایط بازارهای موازی و متغیرهای کلان اقتصادی، توسعه صنعت بانکداری کشور را مدل‌سازی نمود. باتوجه به تفاوت ساختار و مؤلفه‌های اقتصاد ایران با بسیاری از کشورها، استفاده از این شاخص‌ها و ابزارها بدون در نظر گرفتن این تفاوت‌ها و ویژگی‌ها مؤثر نخواهد بود؛ بنابراین الگوی ارائه‌شده بر اساس شرایط جامعه آماری از حیث شرایط مکانی و زمانی می‌باشد. باتوجه به مسئله تبیین‌شده، محقق در صدد پاسخ به این سؤال است که پیش‌نیازها و پس‌نیازهای توسعه صنعت بانکداری کشور کدام است؟

۲- مبانی نظری و پیشینه پژوهش

از دهه ۱۹۸۰ حرفه اقتصاد کم‌تر نگران بحران‌های بانکی و در نتیجه رکود اقتصادی بود. این فراموشی موقتی زمانی از بین رفت که بحران مالی جهانی در سال ۲۰۰۸، توجه اقتصاددانان را به بحران‌های بانکی و توسعه صنعت بانکداری و همچنین پیامدهای اقتصادی آن جلب کرد (Kenny et al., 2021). پس از این بحران و مشکلات ایجاد شده در بازارهای مالی در قانون‌گذاری و نظارت بر بانکداری، به مسئله اندازه بانک اهمیت ویژه داده شد و به دنبال آن قانون‌گذاری کمیته بازل بر اساس طبقه‌بندی بانک‌ها و اهمیت سیستماتیک آن‌ها صورت پذیرفت (Basel Committee, 2013). در دوره بحران مالی که با بی‌ثباتی مالی شدیدی در عرصه بین‌المللی همراه شد، با توجه به این موضوع که بانک‌ها در صورت ورشکستگی، اثر چشمگیری بر اقتصاد بین‌المللی و اقتصاد داخلی وارد می‌نمایند؛ لذا همه توجهات به بانک‌های بزرگ در عرصه بین‌المللی و در حوزه اقتصاد داخلی معطوف شد. در واقع شکست صنعت بانکداری بر بخش زیادی از اقتصاد تأثیر دارد و با افزایش ارتباط میان بانک‌ها و مؤسسات مالی با عموم فعالیت‌ها، اثرات ورشکستگی بانک‌ها به دیگر فعالان بازارهای مالی بیش‌تر شده و در نهایت بر اقتصاد حقیقی تأثیر دارد (Shahchera and Noorbakhsh, 2020). بانک‌های اروپایی با تمرکز بر پیش‌بینی درآمد از روش‌های مختلف، تلاش کردند تا بتوانند چشم‌انداز بهتری نسبت به آینده داشته باشند. یکی از روش‌های پیش‌بینی درآمد استفاده از ترکیب سپرده‌ها است. بانک با جذب سپرده، اعطای درصدی از سپرده‌ها به صورت تسهیلات یا سرمایه‌گذاری آن‌ها کسب درآمد می‌کند. با وجودی که پیش‌بینی درآمد مهم‌ترین عامل تعیین بودجه محسوب می‌شود؛ ولیکن مطالعات اندکی در زمینه کنترل درآمد انجام گردید که آن هم بیش‌تر در حوزه مدیریت بوده و از دیدگاه متغیرهای کلان و خرد اقتصادی به آن پرداخته نشد (Petrov et al., 2015). بر اساس شواهد تجربی یکی از دلایل بروز بحران‌های اقتصادی بحران بانکی به شمار می‌رود. بانک‌ها نیز مانند هر بنگاه اقتصادی، می‌توانند به صورت انفرادی یا گروهی با مشکل ورشکستگی مواجه شوند؛ اما تأثیر ورشکستگی بانک‌ها بسیار فراتر از ورشکستگی بنگاه‌های تجاری می‌باشد (Zhao et al., 2019). چرا که از یک سو سرمایه سهامداران و از سوی دیگر پس‌اندازهای سپرده‌گذاران از دست می‌رود. به طور معمول بحران‌های بخش بانکی مشابه آنچه در سال‌های ۲۰۰۷ و ۲۰۰۸ در آمریکا رخ داد، با ظهور مشکل در یک یا چند بانک شروع می‌شود و با سرایت به بانک‌های دیگر و تحت تأثیر قراردادن بازارهای مالی، به سرعت بر کل اقتصاد تأثیر می‌گذارد. بحران‌های بانکی با کاهش اعتماد به عملکرد نهادهای مالی داخلی، همراه و باعث کاهش پس‌اندازهای داخلی و افزایش خروج سرمایه می‌شوند. ابداعات و مقررات‌زایی در بخش بانکی باعث پیچیده‌تر و پرریسک‌تر شدن عملیات بانکی نسبت به گذشته شد. این موضوع چالش‌هایی

را برای بخش نظارت بر عملکرد بانک‌ها ایجاد کرد (Weibull, 1939). در واکنش به این موضوع ناظران صنعت بانکداری به توسعه روش‌ها و ابزارهای جدید برای نظارت و ارزیابی بیش‌تر بانک‌ها پرداختند. توجه به این موضوع می‌تواند به ارتقای کیفیت و توسعه سیستم‌ها در جهت ایجاد تغییرات اساسی کمک کند (Altman, 1968). از جمله نظریه‌های مختلفی که در مورد بررسی عوامل مؤثر بر حجم سپرده‌های بانکی وجود دارد، می‌توان به نظریه‌های مربوط به پس‌انداز نظیر نظریه‌های کلاسیک‌ها و نئوکلاسیک‌ها، کینز، نظریه دوره عمر فیشر و آندو - مدیلیانی و فرضیه درآمد دائمی فریدمن اشاره کرد. اقتصاددانان کلاسیک و نئوکلاسیک پس‌انداز را چشم‌پوشی از مصرف حال به منظور افزایش مصرف آینده می‌دانند و بر این اعتقادند که پاداش عمل پس‌انداز، نرخ بهره است. به عبارت دیگر، نرخ بهره عامل اصلی پس‌انداز کردن است و از آنجاکه درآمد در سطح اشتغال کامل ثابت در نظر گرفته می‌شود اثری بر پس‌انداز ندارد. به اعتقاد آن‌ها، افزایش پس‌انداز در سایه قانون عرضه و تقاضا باعث افزایش سرمایه‌گذاری و در نتیجه توسعه اقتصادی می‌شود (Branson, 1997).

پژوهش ژیانگ و وو (Jiang and Wu, 2023) نشان داد که تمرکز بازار صنعت بانکداری در کشورهای در حال توسعه رابطه منفی با ساختار صنعتی دارد و اذعان داشتند افزایش تمرکز بازار در صنعت بانکداری برای تغییر ساختار صنعتی کشورهای در حال توسعه مناسب نیست و سطح توسعه صنعت بانکداری با ساختار صنعتی همبستگی مثبت دارد.

پژوهش هیقلی و تودو (Highley and Theado, 2022) حاکی از این است که ارزش‌گذاری اهداف بومی در مقایسه با اهداف بین‌المللی نقش مؤثری در توسعه صنعت بانکداری دارد.

نتایج پژوهش دل گایدیو و همکاران (Del Gaudio et al., 2021) حاکی از نقش مثبت فناوری اطلاعات و ارتباطات^۱ در بهبود عملکرد بانک است و نشان دادند ثبات مالی در صنعت بانکداری با استفاده از فناوری اطلاعات و ارتباطات، منجر به بهبود عملکرد بانک می‌شود.

در مطالعه کنی و همکاران (Kenny et al., 2021) مشخص شد که بحران بانکی با افت کوتاه‌مدت و شدید رشد اقتصادی همراه می‌باشد. در عین حال که سوابق موضوع بیانگر برون‌زابدن متغیرها بود؛ ولیکن نشان دادند متغیرهای کلان اقتصادی درون‌زا می‌باشد.

یپ و باکن (Yip and Bocken, 2018) با هدف کشف مدل‌های تجاری برای تاب‌آوری در صنعت خدمات، به‌ویژه صنعت بانکداری در کشور هنگ‌کنگ به بررسی پذیرش سپرده‌گذاران نسبت به مدل‌های تجاری پایدار در بانک‌ها پرداختند و با استفاده از مصاحبه‌های نیمه‌ساختاریافته، هشت مدل کسب‌وکار پایدار را برای صنعت بانکداری تدوین و اعتبارسنجی نمودند.

رحیمی و همکاران (Rahimi et al., 2022) بر اساس رویکرد مارکوف سوچینگ به طراحی مدل بهینه برای ریسک اعتباری در بانک تجارت پرداختند و نتایج حاکی از آن است که ریسک اعتباری در حالت رکود اقتصادی حساسیت بالاتری نسبت به متغیرهای توضیح دهنده خود دارد و شاخص‌های مرتبط با فناوری مالی بر سطح ریسک اعتباری در بانک تجارت تأثیر معناداری دارد.

هان و ملکی (Han and Melecky, 2013) اثر دسترسی به سپرده بانکی بر ثبات رشد سپرده در بحران مالی سال ۲۰۰۸ را با استفاده از مدل تابلویی لاجیت برای ۹۵ کشور اروپایی، آمریکایی و آسیایی مورد بررسی و ارزیابی قرار دادند و رشد منفی سپرده به عنوان شاخص هجوم بانکی در نظر گرفته شد و نتایج حاکی از این است که درصد افزایش دسترسی مشتریان به سپرده بانکی باعث رشد منفی سپرده یا وقوع اتفاق هجوم بانکی می‌شود.

روانگرد و همکاران (Ravangard et al., 2023) با استفاده از نظریه داده بنیاد به بررسی چالش‌های صنعت بانکداری پرداختند و نشان دادند شرایط علی چالش‌های بانکداری دیجیتال در ایران شامل چهار مقوله موانع قانونی و حقوقی، موانع زیرساختی و ضعف در زیرساخت‌های فناوری، عدم تمایل سازمان به همکاری با شرکای بیرونی و بالعکس و عدم ارائه ایده‌های نوین کسب و کار است.

نامداری و همکاران (Namdari et al., 2021) با استفاده از نظریه داده بنیاد به شناسایی مؤلفه‌های توسعه حرفه‌ای مدیران آموزشی در صنعت بانکداری پرداختند و نتیجه نشان داد که می‌توان چهار مقوله سازمانی، فردی، فناورانه و محیطی را از طریق زیرمقوله‌ها و شاخص‌های شناسایی شده برای بهبود عملکرد بانک در نظر گرفت.

مطابق با یافته‌های پژوهش آزاده و همکاران (Azadeh et al., 2022) چهار استراتژی مدیریت دارایی و مصارف بانک، جذب منابع مالی و سودآوری، توانمندسازی مدیریت بانک و توسعه زیرساخت‌های بانکداری و نیز منتخب ترکیبی شناسایی و شبیه‌سازی شدند.

نتایج پژوهش قلیزاده و همکاران (Gholizadeh et al., 2021) نشان داد که با کاهش شاخص قیمت و بروز بحران در دوره گذشته، احتمال وقوع بحران افزایش می‌یابد؛ ولیکن کاهش نرخ ارز، افزایش قیمت طلا و کاهش قیمت نفت بر بروز بحران در دوره جاری تأثیر معناداری ندارد.

شاهچرا و نوربخش (Shahchera and Noorbakhsh, 2020) ضمن بررسی و تعریف اصطلاح ورشکستگی غیرممکن در بین بانک‌های کشور به مطالعه رابطه آن با سپرده پرداختند و نشان دادند که بانک‌های بزرگ موفق‌تر از بانک‌های کوچک در جذب منابع مالی از طریق سپرده‌ها در شبکه بانکی کشور عمل می‌کنند.

نتایج پژوهش آل - مرزان و وصلی (Al-Marzan and Vasli, 2018) حاکی از این است که نرخ سود سپرده‌ها روی سپرده‌گذاری کوتاه‌مدت و بلندمدت، همچنین تغییرات شاخص سهام بر سطح سپرده‌های کوتاه‌مدت و بلندمدت تأثیر دارد؛ اما تغییرات نرخ ارز در سطوح سپرده‌های بانکی و سودآوری تأثیر ندارد.

پدرام و همکاران (Pedram et al., 2016) در مطالعه خود نشان دادند که افزایش نرخ بهره واقعی تا قبل از حد آستانه (۳ درصد) اثر مثبت بر قیمت سهام می‌گذارد؛ ولی با گذشتن از حد آستانه، اثر منفی بر قیمت سهام می‌گذارد.

نتیجه مطالعه ابونوری و همکاران (Abounoori et al., 2013) حاکی از این است که در بلندمدت بین نرخ سود اسمی و نرخ تورم رابطه مثبت معنادار وجود دارد؛ به این معنا که نرخ تورم دلیل تغییرات همسو در نرخ سود اسمی یا همان نرخ سود سپرده‌ها است و با مطالعه موردی شعب بانک سپه تهران نشان دادند که بین نرخ تورم و انواع سپرده‌ها رابطه معکوس وجود دارد که این موضوع رابطه مستقیمی با رشد درآمد ملی دارد.

پژوهش رضایی‌پور و همکاران (Rezaei Poor et al., 2012) نشان داد که رابطه تعادلی بلندمدت بین نرخ بهره و حجم منابع مالی بانک‌ها معنادار بوده و افزایش نرخ بهره بر حجم منابع مالی بانک‌ها اثر مثبت دارد.

۳- روش‌شناسی پژوهش

از آنجاکه مقاله حاضر در پی ارائه الگوی بومی توسعه صنعت بانکداری کشور است و می‌خواهد بر اساس دیدگاه خبرگان صنعت بانکداری، رهنمودهای موثقی در نظام بانکداری ارائه دهد، یک پژوهش کاربردی به شمار می‌آید. از سوی دیگر، با توجه به دانش‌افزایی ناشی از ارائه الگوی بومی برای نظام بانکداری کشور و بررسی اثرات شرایط علی، زمینه‌ای و دخیل، این پژوهش جهت‌گیری توسعه‌ای نیز دارد. پژوهشگر قصد دارد با به‌کارگیری استراتژی نظریه داده‌بنیاد، اقدام به کشف مؤلفه‌ها، پیشایندها و پیامدهای مدل بومی نماید.

در این پژوهش که با استراتژی نظریه داده‌بنیاد انجام می‌شود، پژوهشگر به‌جای یک جامعه آماری بزرگ، با یک موقعیت خاص سروکار دارد. جامعه آماری در مطالعه حاضر، اساتید دانشگاه علوم بانکداری و مهندسی مالی و همچنین مدیران عالی بانک‌های تجاری کشور هستند. در مطالعه حاضر، با هشت نفر از اساتید دانشگاه و مدیران عالی در صنعت بانکداری کشور مصاحبه صورت گرفت و تا رسیدن به اشباع مقوله‌ها ادامه یافت. به عبارت دیگر هنگامی که پژوهش به یک نقطه بازده نزولی در حوزه

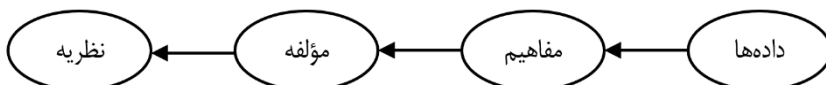
جمع‌آوری داده‌ها رسید، این اطمینان حاصل شد که پژوهش به کفایت لازم رسیده است. در مطالعه حاضر از روش نمونه‌گیری نظری جهت تعیین تعداد نمونه آماری استفاده گردید. پس از استخراج کدهای باز در هر مصاحبه و مقایسه با کدهای مصاحبه جدید، مشخص شد در مصاحبه هشتم، تمامی کدها تکراری شده‌اند؛ بنابراین به مصاحبه خاتمه داده شد. در این مطالعه، پژوهشگر تمامی مصاحبه‌ها را هدایت نمود. اتخاذ این رویه باعث شد تا پژوهشگر بتواند اطلاعات حاصل از مصاحبه‌های پیشین را در مصاحبه‌های بعدی به کار گیرد. اطلاعات جمعیت‌شناختی مصاحبه‌شوندگان به شرح **جدول (۱)** می‌باشد.

جدول (۱) مشخصات افراد مصاحبه‌شونده

Table (1) Characteristics of the interviewees

ردیف	تخصص	سن	تحصیلات	مدت اشتغال در صنعت بانکداری	سمت
۱	بانکداری	۴۸	فوق لیسانس	۲۳	بانکداری
۲	مالی	۴۶	دکتری	۲۱	بانکداری
۳	مدیریت مالی	۴۷	دکتری	۲۳	بانکداری
۴	حسابداری	۴۵	فوق لیسانس	۲۲	بانکداری
۵	مالی	۴۵	دکتری	۲۱	بانکداری
۶	بانکداری	۴۴	فوق لیسانس	۲۰	بانکداری
۷	اقتصاد	۴۸	فوق لیسانس	۲۴	بانکداری
۸	مالی	۴۶	فوق لیسانس	۲۲	بانکداری

به‌منظور تحلیل داده‌ها در نظریه داده‌بنیاد، هر قسمت از داده‌ها، بلافاصله بعد از گردآوری آن قسمت (به‌طور موازی) مورد تحلیل قرار می‌گیرد. سپس پژوهشگر رهنمودهایی را از تحلیل داده‌های اولیه برای دسترسی به داده‌های بعدی دریافت می‌کند. این رهنمودها از مقوله‌های توسعه‌نیافته، خلأهای اطلاعاتی و یا افرادی که نسبت به پدیده بصیرت کافی دارند، حاصل می‌شود. پس از کسب این رهنمودها، پژوهشگر برای گردآوری داده‌های دیگر وارد محیط پژوهش می‌شود. فرآیند زیگزاگی در گردآوری و تحلیل داده‌ها تا رسیدن به اشباع طبقات ادامه می‌یابد (Danaeifard and Kazemi, 2016).

شکل (۱) مدل فرآیند اجرای داده‌بنیاد

Figure (1) Grounded theory implementation process model

آخرین مرحله در تحلیل داده‌ها نگارش و تدوین نظریه است. قبل از این مرحله، پژوهشگر سه مرحله کدگذاری (باز، محوری و انتخابی) و یادداشت‌برداری را انجام می‌دهد. در این مرحله تصویر پژوهش برای پژوهشگر از همیشه روشن‌تر است. در نهایت پژوهشگر باید آنچه که از این تصویر می‌بیند را برای مخاطب تفسیر کند. هر چند که ممکن است لازم شود پژوهشگر دو سه دفعه یا بیش‌تر کار خود را از نو بازخوانی و بازنویسی کند تا قادر شود که افکار خود را به طور دقیق تشریح کند (Strauss and Corbin, 2008).

۴- تجزیه و تحلیل داده‌ها

در رویکرد نظام‌مند نظریه‌پردازی داده‌بنیاد سه گام از کدگذاری وجود دارد (Creswell and Clark, 2017).

گام اول، کدگذاری باز: در این نوع کدگذاری، وقایع، اقدامات و تعاملات با یکدیگر برای بررسی شباهت‌ها و تفاوت‌ها مقایسه شده و برچسب مفاهیم به خود می‌گیرند.

گام دوم، کدگذاری محوری: هدف از این مرحله برقراری رابطه بین مفاهیم تولیدشده در مرحله کدگذاری باز است. با بررسی مفاهیم و قرارگیری مفاهیم نزدیک و هم‌جنس حول یک طبقه، مقوله محوری آن استخراج و در جدول (۲) قابل مشاهده است.

جدول (۲) مقولات نهایی استخراج‌شده

Table (2) Final extracted categories

کدگذاری محوری			
-	ریسک اعتباری		
-	ریسک نقدینگی		
-	ریسک عملیاتی	ریسک‌ها	
-	ریسک بازار		
-	سایر ریسک‌ها		
سیاست‌زدگی تصمیمات اقتصادی		عوامل داخلی	
قوانین و مقررات	نرم‌افزاری	مسائل ساختاری	شرایط علی
تخصص‌گرایی			
-	سخت‌افزاری		
-	-	بانکداری دیجیتال	
-	-	ارزش پول ملی	
-	تحریم‌ها		
پذیرش آیین‌نامه‌های بین‌المللی	اصلاح سیاست‌های بین‌المللی	تامل با بانک‌های خارجی	عوامل خارجی
-	-	-	ثبات نظام بانکداری
-	-	-	بانکداری نوین
-	-	-	بانکداری جامع
-	-	-	اندازه بانک
			توسعه صنعت بانکداری

-	-	-	استقلال بانک مرکزی	
-	-	-	استاندارد گزارشگری	
-	-	-	حاکمیت شرکتی	استراتژی
-	-	-	کنترل کفایت سرمایه	
-	-	-	شناسایی و کنترل ریسک	
-	-	-	بانکداری اسلامی	شرایط زمینه‌ای
-	-	-	بازارهای موازی	
-	-	-	چرخه اقتصادی	شرایط دخیل
-	-	-	رشد و رونق اقتصادی	
-	-	-	عدم بینگاهداری بانکها	پیامد

شرایط علی: شرایطی هستند که مقوله اصلی را تحت تأثیر قرار می‌دهند و به وقوع یا گسترش پدیده مورد نظر می‌انجامند (Danaeifard and Kazemi, 2016). در مطالعه حاضر، دو گروه اصلی به‌عنوان شرایط علی شناسایی شده‌اند:

۱. عوامل داخلی: از جمله سازه‌های این مقوله عبارتند از ریسک‌ها، مسائل ساختاری، بانکداری دیجیتال و ارزش پول ملی. مصاحبه‌شوندگان به پنج گروه ریسک اشاره کردند که عبارتند از ریسک اعتباری، ریسک نقدینگی، ریسک عملیاتی، ریسک بازار و سایر ریسک‌ها. در این میان ریسک اعتباری تقریباً در تمامی مصاحبه‌ها مورد اشاره قرار گرفت که نشان می‌دهد از منظر مصاحبه‌شوندگان بسیار حائز اهمیت است. پس از آن به ترتیب ریسک‌های نقدینگی، عملیاتی و بازار از درجه اهمیت بالایی برخوردار می‌باشد. از دیدگاه مصاحبه‌شوندگان، مسائل ساختاری از دو منظر سخت‌افزاری و نرم‌افزاری قابل تقسیم است. اهمیت و وزن مسائل نرم‌افزاری بسیار بیش‌تر از وجه سخت‌افزاری است. جنبه نرم‌افزاری شامل سیاست‌زدگی تصمیمات اقتصادی، قوانین و مقررات و تخصص‌گرایی است. اغلب مصاحبه‌شوندگان بر این باور هستند که تصمیم اقتصادی در حوزه بانکداری سیاست‌زده است. بانکداری مدرن با بهره‌مندی حداکثری از بانکداری دیجیتال از دیگر سازه‌های عوامل داخلی مطرح شد.

۲. عوامل خارجی: از مهم‌ترین سازه‌های این مقوله تعامل با بانک‌های خارجی است که شامل دو بعد تحریم‌ها و اصلاح سیاست‌های بین‌المللی است. نقش تحریم‌ها در سال‌های اخیر پررنگ‌تر شده است و صنعت بانکداری در واردات آخرین تکنولوژی‌های روز دنیا با چالش مواجه است. از مهم‌ترین اقدامات در خصوص اصلاح سیاست‌های بین‌المللی، به پذیرش آیین‌نامه‌های بین‌المللی اشاره شده است. الزامات بانک جهانی و صندوق بین‌المللی پول، گروه ویژه اقدام مالی^۱ و سوئیفت^۲ مهم‌ترین سازه این مقوله معرفی گردید.

1. Financial Action Task Force (FATF)

2. Society for Worldwide Interbank Financial Telecommunication (SWIFT)

شرایط مداخله‌گر: از دیدگاه خبرگان صنعت بانکداری، دو مقوله تحت شرایط مداخله‌گر قرار می‌گیرد. بازارهای موازی و چرخه اقتصادی وزن قابل‌توجهی در شرایط مداخله‌گر دارند. بازارهای ارز، طلا و ملک، قدرت جذب نقدینگی بالایی دارد و از این منظر با سیستم بانکی کشور رقابت می‌کنند. از این رو، بازدهی بازارهای مذکور از اهمیت زیادی برخوردار می‌باشد.

شرایط زمینه‌ای: از دیدگاه خبرگان در نظام بانکداری کشور، بانکداری اسلامی و بحث ربوی بودن بهره بانکی همواره در کشور مطرح بوده و در زمره شرایط زمینه‌ای قرار دارد. همواره حلال بودن نرخ بهره بانکی مدنظر جامعه ایران بود؛ لذا این موضوع جنبهٔ هنجاری دارد.

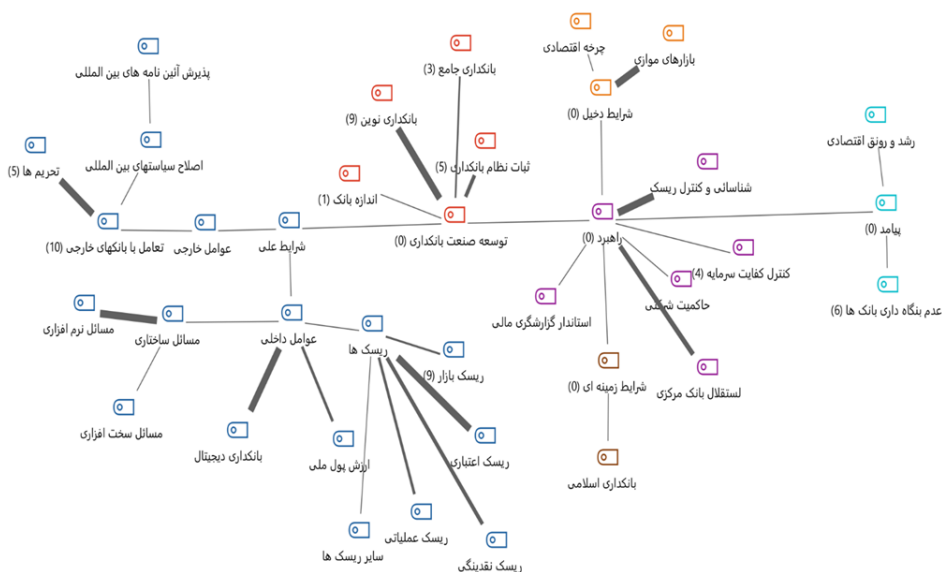
راهبردها (تعاملات): از دیدگاه خبرگان نظام بانکداری کشور، پنج استراتژی تحت راهبردها (تعاملات) قرار می‌گیرد. مهم‌ترین راهبرد در حال حاضر شناسایی و کنترل ریسک و استقلال بانک مرکزی است. خبرگان صنعت بانکداری بر این باور هستند که عدم استقلال بانک مرکزی، سیاست‌های پولی کشور را به شدت تحت تأثیر قرار می‌دهد. این راهبردها به این صورت می‌باشد:

- استقلال بانک مرکزی
- استاندارد گزارشگری
- حاکمیت شرکتی
- کنترل کفایت سرمایه
- شناسایی و کنترل ریسک

پیامدها: از دیدگاه خبرگان نظام بانکداری کشور، دو مقوله مهم تحت پیامدها قرار می‌گیرد. بنگاهداری بانک‌ها یکی از مهم‌ترین دغدغه‌های کارشناسان نظام بانکداری کشور است؛ آن‌ها بر این باور هستند که توسعه صنعت بانکداری منجر به حل این مشکل خواهد شد و در نتیجه توسعه بازارهای پولی و رونق اقتصادی به همراه خواهد داشت.

- رشد و رونق اقتصادی
- عدم بنگاهداری بانک‌ها

گام سوم، کدگذاری انتخابی: در ادامه، مقوله‌های عمده در قالب یک مدل پارادایمی (مدل زمینه‌ای) حول مقوله هسته به یکدیگر ارتباط داده می‌شوند. در واقع، مدل ترسیم‌شده به توصیف صوری مقوله و تحلیل و تبیین آن می‌پردازد.

شکل (۲) مدل نهایی همراه با کدها
Figure (2) Final model with codes

نتایج حاصل نشان داده است که مقوله محوری مدل، توسعه صنعت بانکداری است. توسعه صنعت بانکداری شامل چهار مؤلفه اصلی با وزنهای متفاوت می باشد:

- ثبات نظام بانکداری (۵)
- بانکداری جامع (۳)
- بانکداری نوین (۹)
- اندازه بانک (۱)

همان طور که مشاهده می شود، وزن بانکداری نوین با عدد ۹ نسبت به سایر مؤلفه ها بیش تر است؛ لذا در توسعه صنعت بانکداری باید بعد از بانکداری به صورت دقیق مدنظر قرار گیرد. عوامل علمی و به وجود آورنده توسعه صنعت بانکداری عمدتاً به دو فاکتور داخلی و خارجی مربوط می شود. منظور از عوامل داخلی ریسکها، مسائل ساختاری، بانکداری دیجیتال و ارزش پول ملی است. همان طور که مشاهده می گردد، از میان عوامل داخلی، ریسکها و مسائل ساختاری از اهمیت بالاتری برخوردار است و پس از آن، بانکداری دیجیتال از سوی کارشناسان بسیار مهم تلقی شده است. عوامل داخلی (۱۱۹) شامل این مؤلفه ها می باشند:

- ریسکها (۵۷)

- مسائل ساختاری (۴۰)
- بانکداری دیجیتال (۱۶)
- ارزش پول ملی (۶)

منظور از عوامل خارجی، تعامل با بانک‌های خارجی است که به دو وجه تحریم‌ها و اصلاح سیاست‌های بین‌المللی اشاره شده است. همان‌طور که مشاهده می‌گردد، پذیرش آئین‌نامه‌های بین‌المللی از اهمیت بالاتری برخوردار است و پس از آن، تحریم‌ها از سوی کارشناسان بسیار مهم تلقی شده است. عوامل خارجی (۲۷) شامل این مؤلفه‌ها می‌باشند:

- تحریم‌ها (۵)
- اصلاح سیاست‌های بین‌المللی (۱۲)

همچنین از دیدگاه خبرگان نظام بانکداری، عوامل مختلفی بر توسعه صنعت بانکداری دخیل است که شامل این ابعاد و با وزن‌های مختلف می‌باشد. در این میان اهمیت بازارهای موازی پررنگ‌تر است.

- بازارهای موازی (۱۹)
- چرخه اقتصادی (۲)

از دیدگاه خبرگان نظام بانکداری، همواره عوامل زمینه‌ای در کشور بر فعالیت‌ها و توسعه صنعت بانکداری اثرگذار است. همان‌طور که مشاهده می‌گردد، موضوع ربوی بهره بانک یکی از مسائلی است که همواره در کشور مطرح بوده است.

- بانکداری اسلامی (۳)

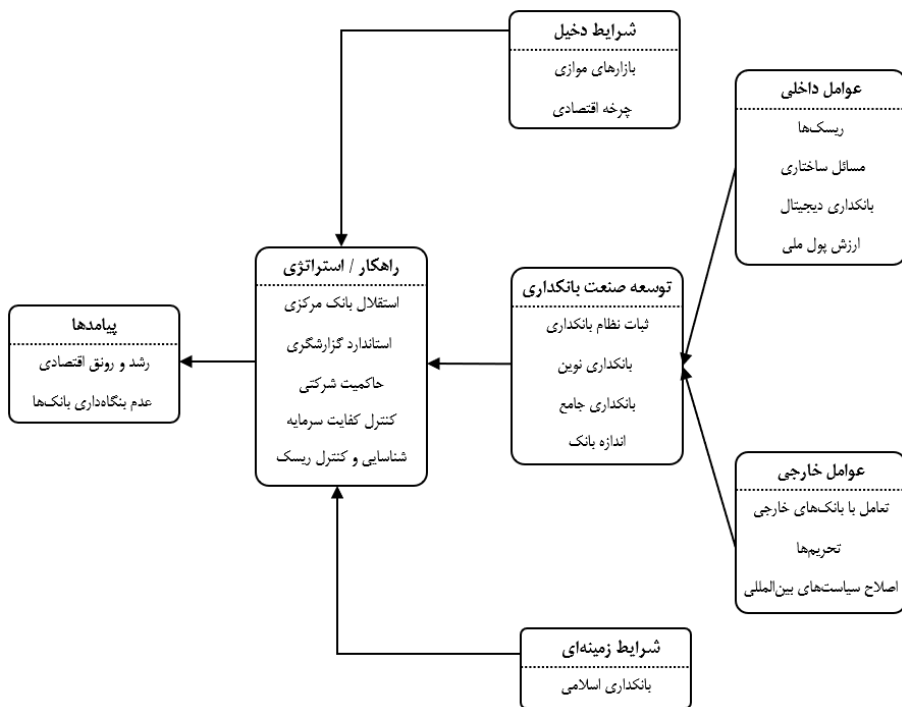
در نهایت راهکارهایی برای توسعه صنعت بانکداری ارائه شد و پیامدهای آن‌ها تبیین گردید. از جمله مهم‌ترین استراتژی‌های تبیین‌شده عبارتند از:

- استقلال بانک مرکزی (۱۲)
- استاندارد گزارشگری (۱)
- حاکمیت شرکتی (۳)
- کنترل کفایت سرمایه (۴)
- شناسایی و کنترل ریسک (۱۸)

همان طور که مشاهده می‌گردد، از دیدگاه خبرگان نظام بانکداری، شناسایی و کنترل ریسک و نیز استقلال بانک مرکزی از مهم‌ترین استراتژی‌های پیش روی صنعت بانکداری محسوب می‌شود. طبیعتاً توسعه صنعت بانکداری پیامدهایی به دنبال دارد. در ادامه مهم‌ترین پیامدهای آن از دیدگاه خبرگان در نظام بانکداری ارائه شده است.

- رشد و رونق اقتصادی (۶)
- عدم بنگاهداری بانکها (۶)

متغیرهای شناسایی شده در قالب مدل مفهومی در شکل (۳) نمایش داده شده است.

شکل (۳) مدل توسعه صنعت بانکداری ایران

Figure (3) Development model of Iran's banking industry

۵- بحث و نتیجه‌گیری

در طول بحران مالی جهانی، تعداد زیادی از بانکها با شکست مواجه شده و خسارات قابل توجهی به آنها وارد شد و هزینه شکست منجر به انفجار بدهی عمومی در بسیاری از اقتصادها گردید؛ بنابراین نیاز به توسعه یک الگوی بومی جهت شناسایی و پیش‌بینی خطرها و ریسک‌های عملکردی بانکها

لازم گردید. از سوی دیگر، امروزه بانک‌ها یکی از موتورهای محرک اقتصادی هر کشور محسوب می‌شوند. برای داشتن حضور قوی و مؤثر در بازارهای رقابتی بانکی و کسب سهم بازاری بیش‌تر، شناسایی مؤلفه‌ها، پیشایندها و پیامدهای الگوی بومی توسعه صنعت بانکداری کشور، مطلبی است که نباید فراموش گردد.

نتایج حاصل از تجزیه و تحلیل داده‌های مصاحبه‌ها نشان داد که مقوله محوری مدل، توسعه صنعت بانکداری است. توسعه صنعت بانکداری شامل سه مؤلفه اصلی ثبات نظام بانکداری، بانکداری نوین و بانکداری جامع می‌باشد. عوامل علیّی عمدتاً در دو گروه عوامل داخلی و عوامل خارجی جای می‌گیرد. عوامل داخلی عموماً بر ریسک‌ها، مسائل ساختاری، بانکداری دیجیتال و ارزش پول ملی تأکید دارد. این در حالی است که عوامل خارجی اشاره بر تعامل با بانک‌های خارجی (تحریم‌ها و اصلاح سیاست‌های بین‌المللی) دارد. همچنین از دیدگاه خبرگان در نظام بانکداری، عواملی مختلفی بر توسعه صنعت بانکداری دخیل است که شامل بازارهای موازی و چرخه اقتصادی می‌باشد. از دیدگاه خبرگان در نظام بانکداری، همواره عوامل زمینه‌ای در کشور بر فعالیت‌های بانکداری اثرگذار است. بانکداری اسلامی و موضوع ربوی بودن بهره بانکی از شرایط زمینه‌ای و مهم یاد شده است. در نهایت راهکارهایی برای توسعه صنعت بانکداری ارائه شد و پیامدهای آن‌ها تبیین گردید. استراتژی‌های تبیین شده عبارتند از استقلال بانک مرکزی، استاندارد گزارشگری، حاکمیت شرکتی، کنترل کفایت سرمایه و شناسایی و کنترل ریسک. طبیعتاً توسعه صنعت بانکداری پیامدهایی به دنبال دارد. این پیامدها عبارتند از رشد و رونق اقتصادی و عدم بنگاهداری بانک‌ها.

در مطالعه ژیانگ و وو (Jiang and Wu, 2023) ساختار صنعتی مدنظر قرار گرفته است؛ درحالی که مطالعه حاضر در خصوص مسائل ساختاری، سیاست‌زدگی تصمیمات اقتصادی، قوانین و مقررات و تخصص‌گرایی به‌عنوان عوامل مؤثر شناخته شده است. هیقلی و تتودو (Highley and Theado, 2022) بر اهمیت مدل بومی تأکید داشته‌اند؛ لذا از این حیث با مقاله حاضر هم‌سوئی وجود دارد. نتایج پژوهش دل‌گایدیو و همکاران (Del Gaudio et al., 2021) نشان داده است که فناوری اطلاعات و ارتباطات نقش مثبتی در بهبود عملکرد بانک دارد. در مطالعه حاضر نیز بر بانکداری دیجیتال به‌عنوان یکی از جنبه‌های عوامل داخلی اشاره شده است. در مطالعه کنی و همکاران (Kenny et al., 2021) مشخص شد که بحران بانکی با افت کوتاه‌مدت و شدید رشد اقتصادی همراه بوده است. در این مطالعه به شوک‌های اقتصادی اشاره و ریسک‌های مربوط شناسایی شده است. ییپ و باکن (Yip and Bocken, 2018) سعی نموده است مدل بومی برای صنعت بانکداری هنگ‌کنگ ارائه دهد. در این مطالعه توانایی پذیرش مشتریان مدنظر قرار گرفته است. این موضوع تحت عنوان ریسک‌ها لحاظ

گردیده است. در مطالعه هان و ملکی (Han and Melecky, 2013) رشد منفی سپرده به عنوان شاخص هجوم بانکی در نظر گرفته شده است؛ در حالی که پژوهشگر در مقاله حاضر تأکید بیش تری بر ریسک اعتباری داشته است. روانگرد و همکاران (Ravangard et al., 2023) و نامداری و همکاران (Namdari et al., 2021) از نظریه داده بنیاد جهت شناسایی عوامل مؤثر بر توسعه صنعت بانکداری استفاده کرده اند که از منظر متدولوژی با پژوهش حاضر همسو است.

باتوجه به نتایج حاصل پیشنهاد می شود با لحاظ اهمیت ورشکستگی بانکها به ویژه ریسکهای بانکها و پایین بودن سطح این نسبت در میان بانکهای ایران، شایسته است که بانکها نسبت به افزایش این نسبت تا حداقل استاندارد اقدام نمایند. به این جهت، بانک مرکزی می تواند از طریق وضع جرایم و یا مقررات تشویقی به اجرای آیین نامه کفایت سرمایه در بانکها کمک نماید؛ همچنین باید فعالیت های کنترلی، بخش جدایی ناپذیری از فعالیتهای روزانه یک بانک را تشکیل دهند. مقامات پولی کشور می توانند با برقراری ثبات سیاسی و داشتن دولتی یکپارچه و اثربخش از شدت اثرگذاری بی ثباتی اقتصادی بر بانکها بکاهند و به منظور ارتقای سطح کیفی قراردادها و به منظور کاهش میزان کژمنشی و کژگزینی لازم است که نگاه ویژه ای به افزایش سطح سرمایه اجتماعی جامعه وجود داشته باشد.

۶- تعارض منافع

هیچ گونه تعارض منافع در این پژوهش وجود ندارد.

۷- منابع

- Abounoori, A., Sajadi, S. S., & Mohammadi, T. (2013). The Relation between the Rate of Inflation and Deposits Profit Rates in Iran Banking System. *QjfeP*, 1(3), 23-52. [In Persian]
- Ahmadyan, A. (2016). Modeling a Dynamic Stochastic General Equilibrium Model for the Iranian Bank Withdrawal. *The Journal of Economic Policy*, 7(14), 77-103. [In Persian]
- Alexander, K. (2014). Stability and sustainability in banking reform: are environmental risks missing in Basel III? *University of Zurich*.
- Al-Marzan, M., & Vasli, E. (2018). Investigating the Effect of Stock Price and Exchange Rate on Depositors' Behavior and Financial Performance of Private Banks. *The Second National Conference on Modern Accounting and Management Research in the Third Millennium*. [In Persian]

- Altman, E. I. (1968). Financial ratios, discriminant analysis and the prediction of corporate bankruptcy. *The journal of finance*, 23(4), 589-609.
- Azadeh, S., Aslizadeh, A., & Khakzar Bafruei, M. (2022). Dynamic analysis of the performance of the Iranian banking system in uncertainty condition. *Advances in Finance and Investment*, 3(8), 30-61. [In Persian]
- Basel Committee. (2013). The Liquidity Coverage Ratio and liquidity risk monitoring tools. *Basel Committee on Banking Supervision*.
- Bocken, N., Short, S., Rana, P., & Evans, S. (2013). A value mapping tool for sustainable business modelling. *Corporate governance*, 13(5), 482-497.
- Branson, W. H. (1997). *Macroeconomic Theory and Policy*. Prentice Hall.
- Camilleri, S. J., Scicluna, N., & Bai, Y. (2019). Do stock markets lead or lag macroeconomic variables? Evidence from select European countries. *The North American Journal of Economics and Finance*, 48, 170-186.
- Creswell, J. W., & Clark, V. L. P. (2017). *Designing and Conducting Mixed Methods Research*. SAGE Publications.
- Danaeifard, H., & Kazemi, S. H. (2016). *Social Research Methods: Qualitative and Quantitative Approaches (Volume 1)*. Mehraban Book Publishing Institute. [In Persian]
- Del Gaudio, B. L., Porzio, C., Sampagnaro, G., & Verdoliva, V. (2021). How do mobile, internet and ICT diffusion affect the banking industry? An empirical analysis. *European Management Journal*, 39(3), 327-332.
- Gholizadeh, A., Fallahshams, M. and Afsharkazemi, M. A. (2021). The Designing Early Warning System of Financial Crisis Outbreak in Tehran Stock Exchange by Decision Tree. *Journal of Investment Knowledge*, 10(40), 35-55. [In Persian]
- Han, R., & Melecky, M. (2013). Financial inclusion for financial stability: Access to bank deposits and the growth of deposits in the global financial crisis. *World bank policy research working paper*, 6577.
- He, Y., Chen, C., & Hu, Y. (2019). Managerial overconfidence, internal financing, and investment efficiency: Evidence from China. *Research in International Business and Finance*, 47, 501-510.
- Highley, T. A., & Theado, C. K. (2022). Valuing the Local within the Global: A Discourse Analysis of Professional Development in a US-Kurdish Transnational University Partnership. *Journal of Global Education and Research*, 6(1), 47-66.
- Jiang, L., & Wu, T. (2023). Banking market structure and industrial structure: A transnational empirical study. *Finance Research Letters*, 54, 103785.

- Kenny, S., Lennard, J., & Turner, J. D. (2021). The macroeconomic effects of banking crises: Evidence from the United Kingdom, 1750–1938. *Explorations in Economic History*, 79, 101357.
- Khan, W. A., & Sattar, A. (2014). Impact of interest rate changes on the profitability of four major commercial banks in Pakistan. *International journal of accounting and financial reporting*, 4(1), 142-154.
- Mohebbi, S., Shahrestani, H., & Hojabr Kiani, K. (2017). Financial Shocks and the Role of Monetary Policy in Iran's Economy: Interbank Market in DSGE Model. *QJERP*, 25(81), 123-153. [In Persian]
- Namdari, Z., Delshgaei, Y., & Abbasi, L. (2021). Identifying the Components of Professional Development of Educational Managers in the Banking Industry. *1st International Conference on International Law, Law, Political Science and Humanities*. [In Persian]
- Pedram, M., Mousavi, M. H., & Abbasi Aghda, S. (2016). Asymmetric effects of interest rates on Iran's stock price index. *Journal of Management and Accounting Studies*, 2(4), 162-171. [In Persian]
- Petrov, A., Mushkin, Y., & Fumagalli, F. (2015). P&L Forecasting-the new horizon of stress testing, and beyond. *McKinsey & Company*.
- Rahimi, R., Sarraf, F., Jafari, M., & Safavi, B. (2022). Modeling and identification of nonfragile variables affecting credit risk in Tejarat Bank with an emphasis on fintech technologies. *Advances in Finance and Investment*, 3(9), 135-170. [In Persian]
- Ravangard, F., Ronaghi, M. H., & Ebrahimi, A. (2023). Digital Banking Challenges in Banking Industry. *Journal of International Business Administration*, 6(1), 201-225. [In Persian]
- Rezaei Poor, M., Najarzadeh, A., & Zolfaghari, M. (2012). Estimating the Effect of Macroeconomic Variables on Charity (Infaq). *QJERP*, 20(63), 155-170. [In Persian]
- Roy, D. (2003). *Dynamics of bank deposits: Developing states in India*. Berghahn Books.
- Shahchera, M., & Noorbakhsh, F. (2020). The Effects of Too-Big-to-fail Banks on Depositors' Behavior. *QJFEP*, 8(31), 113-137. [In Persian]
- Strauss, A. L., & Corbin, J. (2008). *Pesquisa qualitativa: técnicas e procedimentos para o desenvolvimento de teoria fundamentada*. Artmed.
- Weibull, W. (1939). *A statistical theory of strength of materials*. IVB-Handl.
- Yip, A. W., & Bocken, N. M. (2018). Sustainable business model archetypes for the banking industry. *Journal of cleaner production*, 174, 150-169.

Zhao, Q., Tsai, P. H., & Wang, J. L. (2019). Improving financial service innovation strategies for enhancing china's banking industry competitive advantage during the fintech revolution: A Hybrid MCDM model. *Sustainability*, 11(5), 1419.

COPYRIGHTS

© 2025 by the author. Published by Islamic Azad University, Esfarayen Branch. This article is an open access article distributed under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) (<http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>).

